

ARKIELÄMÄN ROOLIT SOSIAALISESSA MEDIASSA

Etu- ja takanäyttämö suomalaisissa lifestyle- ja perhevlogeissa

Minna Kokko
Kandidaatintutkielma
Sosiologia
Yhteiskuntatieteiden ja
filosofian laitos
Jyväskylän yliopisto
Syksy 2021

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Tekijä Minna Kokko	
Työn nimi Arkielämän roolit sosiaalisessa mediassa: Etu- ja takanäyttämö suomalaisissa lifestyle- ja perhevlogeissa	
Oppiaine Sosiologia	Työn laji Kandidaatintutkielma
Aika Syksy 2021	Sivumäärä 30
Ohjaaja Hanna-Mari Husu	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Sosiaalisen median sisällöntuottajien yksityisyydestä ja yksityisyyden suojaamisen keinoista on tutkimusta vielä varsin vähän. Tutkimukseni tarkoitus on valottaa tätä tutkimukselliseen marginaaliin jäänyttä ilmiötä. Tutkimuskysymykseni on, miten suomalaiset perhe- ja lifestyle-vlogaajat vetävät rajoja julkisen ja yksityisen välille. Lisäksi tarkastelen sitä, millaisin visuaalisiin valintoihin vlogaajat suojaavat yksityisyyttään YouTube-kanavallaan.</p> <p>Tutkimuksen aineisto koostuu kymmenestä suomalaisesta lifestyle- ja/tai perhevlogikanavan YouTube-videosta, jotka on julkaistu viidellä eri vlogikanavalla vuonna 2021. Teoreettisen viitekehyksen keskiössä on Goffmanin teoretisointi minän esittämisestä hienovaraisena ja arkisena toimintona. Keskeisiä käsitteitä ovat Goffman termit kasvotyö sekä etu- ja takanäyttämö. Tutkimusmetodina toimii sisällönanalyysi [teemoittelu] ja laajempaan metodologiseen viitekehyksenä visuaalinen sosiologia. Tutkimustulokset kiteytyvät kolmeen teemoitteluun alaluokkaan, jotka ovat: täydellisyiden roolin ylläpitäminen etunäyttämöllä, hallittu epätäydellisyys videon mielenkiintoisuuden kasvattajana sekä epätäydellisyiden ja täydellisyiden yhteensovittaminen.</p> <p>Tutkimustulos vahvistaa visuaalisen sosiologian perustavanlaatuista käsitystä siitä, etteivät visuaaliset valinnat ole poliittisesta ilmapiiristä tai yhteiskunnallisista normeista erillisiä. Tutkimuksessani havaitsin, että vlogaajat pyrkivät ylläpitämään kuvaa itsestään täydellisenä perheenjäsenenä ja kumppanina. Täydellisyiden roolia pohjustavat normatiiviset käsitykset legitimitistä, keskituloisen ydinperheen arjesta. Vlogaajat eivät ainoastaan pyri vetämään rajoja julkisen presentaation ja yksityisen elämän välille, vaan myös täyttämään niitä normatiivisia odotuksia, jotka heihin kohdistuvat.</p>	
Asiasanat vlogit, julkinen, yksityinen, visuaalinen sosiologia, sisällönanalyysi, teemoittelu, etunäyttämö, takanäyttämö, kasvotyö	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	YHTEISKUNNALLINEN KONTEKSTI.....	7
	2.1 Yksityinen ja julkinen sosiologisesti – katsaus historiaan.....	7
3	TEOREETTINEN VIITEKEHYS	9
	3.1 Minän esittäminen ja kasvotyö	9
	3.2 Minän esittäminen näyttämöllä	10
4	METODOLOGIA, AINEISTO JA METODI.....	13
	4.1 Visuaalinen sosiologia – tutkimuskohteena visuaalinen	13
	4.2 Tutkimusaineisto.....	14
	4.3 Sisällönanalyysi ja visuaalinen aineisto	17
5	TULOKSET	20
	5.1 Etunäyttämön roolina täydellinen perheenjäsen ja kumppani	20
	5.2 Etunäyttämön hallittu epätäydellisyys	24
	5.3 Täydellisyyden ja epätäydellisyyden yhtensovittaminen etunäyttämöllä	26
6	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	28
7	LOPUKSI.....	30
8	KIRJALLISUUS	33

1 JOHDANTO

Länsimaisen viestintäteknologian ja kulttuurin kehitys on uusinut sosiaalisen vuorovaikutuksen muotoja ja haastanut traditionaalisia tilallisia rajoja. Traditionaaliset esimodernin yhteisöt olivat suljettuja ja niihin synnyttiin. Yksityinen merkitsi lähes suoranaisesti kotia ja kodista poistuminen sen vastakohtaa, julkista ulkomaailmaa (Ford, 2011; Kangaspunta, 2011; Kumar & Makarova, 2008). Yhteiskunnallisten sopimussuhteiden myötä yhteisömuodot vapautuivat ja niihin osallistumisesta tuli vapaaehtoista. Yhteisöllisyys muuttui yksilöllisemmäksi: yksilöt saivat enemmän liikkumatilaa ja traditionaaliset yhteisöllisyyden muodot alkoivat murtua (Aro, 2011). Kotia pidettiin yhä yksityisen kuvastimena, mutta väljemmin. Viestintäteknologian kehitys ja voimistunut kulutuskulttuuri ylläpitivät muutosta: 1990-luvulla internet vakiintui uudeksi kanssakäymisen ja vuorovaikutuksen tilaksi (Kangaspunta, 2011; Kumar & Makarova, 2008; Rautio & Saastamoinen, 2011). Vuorovaikutus ei enää samalla tavalla edellyttänyt fyysisen tilan jakamista tai kasvokkaista vuorovaikutusta - lisäksi uudet, internetin mahdollistamat vuorovaikutuksen muodot korostivat yksilöllisyyttä, avoimuutta ja vapautta (Kangaspunta, 2011). 2000-luvulla vauhdittunut sosiaalisen median valtavirtaistuminen edisti muutosta entisestään: sosiaalisessa mediassa yksilö on "yksin yhdessä" muiden sosiaalisen median alustan käyttäjien kanssa (Nguyen-Trung, 2015; Ridell, 2009).

Vaikka sosiaalinen media ei ole täysin syrjäyttänyt kasvokkaista vuorovaikutusta, on ihmisten välinen vuorovaikutus yhä enemmän teknologiasta riippuvaista tai vähintään sitä hyödyntävää. Sisällön jakamisesta verkkoon on muodostunut keskeinen sosiaalisen vuorovaikutuksen tapa ja väline, mutta myös minän presentoimisen keino (Hogan, 2010; Lee, 2009). Yksilö voi vuorovaikuttaa joko oman lähipiirinsä tai rajattoman yleisön kanssa: sisältöä jakamalla hän voi presentoida minäänsä kodin ulkopuoliselle yleisölle poistumatta kotoa. Niin yksittäiset toimijat kuin ihmisryhmät, järjestöt ja yritykset pyrkivät luomaan ja vahvistamaan minäkuvaansa tai imagoansa jakamalla sisältöä sosiaaliseen mediaan. Massojen kulutettavaksi tuotetaan päivittäin valtavia määriä sisältöä ja samalla sosiaalisen

median sisällöntuottajat tuovat henkilökohtaisen ja arkisen minänsä entistä julkisemmaksi muun muassa TikTok-videoiden, Instagram-kuvien sekä YouTube-videoiden muodossa. Se, mitä sisällöntuottajat jakavat sosiaaliseen mediaan, jää heidän itsensä päätettäväksi.

Tässä tutkimuksessa kohdistan kiinnostukseni YouTube-verkkoalustaan ja sisällöntuottajiin, jotka jakavat YouTubeessa vlogoja arjestaan ja jokapäiväisestä elämästään. Selvitän, miten suomalaiset lifestyle- ja perhevlogaajat vetävät rajoja julkisen ja yksityisen välille. Lisäksi tarkastelen sitä, millaisin visuaalisin valinnoin he suojaavat yksityisyyttään YouTube-kanavallaan. Tutkimuksen aihe on ajankohtainen, sillä keskustelu sosiaalisen median sisällöntuottajien yksityisyydestä on rantautunut pikkuhiljaa Yhdysvalloista Suomeen (ks. Heurlin, 2021; Saloranta, 2021). Lisäksi aiheen tutkiminen auttaa ymmärtämään yksityiskohtaisemmin sitä, miten vlogaajat pyrkivät vetämään rajoja julkisen presentaation ja yksityisen arkisen ympäristön välille.

Online-yksityisyydestä on tehty paljon poikkitieteellistä tutkimusta, mutta systemaattinen sosiologinen tutkimuskirjallisuus aiheesta on vähäisempää (Anthony ym., 2017; Blank ym., 2014, 6). Suuri osa sosiologian yksityisyyttä koskevista tutkimuksista tarkastelee yksityisyyttä uhkaavia tekijöitä ja niiden seurauksia (Anthony ym., 2017). Viime vuosikymmeninä kansainvälisen tutkimuksen saralla on kiinnostuttu yksityiskohtaisemmin siitä, miten yksityisyyttä ylläpidetään sosiaalisessa mediassa ja kuinka julkisen ja yksityisen välistä rajanvetoa tehdään. Aihetta on lähestytty erityisesti sen kautta, millaisia valintoja yksilöt tekevät jakaessaan sisältöä sosiaaliseen mediaan. Langen (2007) tutkimuksessa tarkastellaan YouTube-videoiden julkaisemiseen liittyvää julkisen ja yksityisen välistä rajanvetoa sekä julkisuuden eri asteita. Leen (2009) tutkimuksessa puolestaan selvitetään, miten julkisen ja yksityisen rajat ilmenevät puhelinten kameroilla otetuissa kuvissa sekä niiden jakamisessa verkkoon.

Työni teoreettisena viitekehysenä toimii Erving Goffmanin tuotanto, eritoten hänen teoretisointinsa minän esittämisestä arkipäiväisenä ja hienovaraisena toimintona. Teoreettista lähestymistapaa pohjustavat lisäksi Goffmanin termit

kasvotyö sekä etu- ja takanäyttämö. Uudemmissa Goffmanin käsitteitä soveltaneissa tutkimuksissa on havaittu, että etu- ja takanäyttämön väliset rajat ovat häivyttäneet (Beames ym., 2021; Bowman, 2010; Ford, 2011; Lee, 2009; Nguyen-Trung, 2015). Bowmanin (2010) mukaan kyse on ennen kaikkea viestintäteknologian kehityksestä: sosiaalisessa mediassa perinteiset etu- ja takanäyttämökäytöksen rajat häivyttävät, venyvät ja muuttuvat, sillä viestintäteknologian kehitys mahdollistaa uusia sosiaalisen vuorovaikutuksen muotoja, joita perinteiset rajat eivät enää tue. Perinteisten rajojen muuttuminen on alati käynnissä oleva prosessi, jota tukevat muun muassa sisällöntuottajien henkilökohtaiset yksityisyyttä ja julkisuutta koskevat rajanteot (Bowman, 2010).

Metodina työssäni toimii teorialähtöinen sisällönanalyysi, joka mahdollistaa strukturoimattomien YouTube-videoiden luotettavan analysoinnin tieteenalalle vakiintuneiden käsitteiden pohjalta (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Lisäksi metodologista lähestymistapaani määrittää visuaalinen sosiologia. Lifestyle- ja perhevlogikanavien tutkiminen visuaalisen sosiologian kautta tarjoaa mielenkiintoisen tavan tarkastella niitä sosiaalisuuden ja arkisen vuorovaikutuksen ilmentymiä, joista sosiologiassa ollaan kiinnostuneita. Se, mitä vlogaajat päätyvät tuomaan julkiseksi videoillaan, kertoo siitä, mitä koetaan mieluisaksi jakaa etunäyttämöllä. Puolestaan se, mitä vlogaajat päätyvät jakamaan etunäyttämöllä, kertoo siitä, mitä koetaan sosiaalisesti ja normatiivisesti hyväksyttäväksi jakaa sosiaalisessa mediassa.

Vlogien tarkastelu onkin mielenkiintoinen tutkimuskohde ennen kaikkea siksi, että visuaaliset valinnat eivät ole koskaan irrallisia niiden yhteiskunnallisista, normatiivisista ja poliittisista merkityksistä. Länsimaalainen kulttuuri on visuaalistunut voimakkaasti sosiaalisen median valtavirtaistumisen myötä – tämä tarjoaa sosiologian tutkijoille monia uusia ja mielenkiintoisia tutkimuksen kohteita. Visuaalisten aineistojen tutkiminen on tärkeää, sillä visuaalisuus on yhä keskeisempi osa yksilöiden arkea ja se on myös monin tavoin poliittista (Ringrose ym., 2013; Zuev & Bratchford, 2020, 24). Pysyäkseen mukana postmodernin yhteiskunnan kehityksessä, on sosiologian löydettävä ja vakiinnutettava tapoja tutkia yhteiskunnallisen ja sosiaalisen elämän visuaalisia presentaatioita.

2 YHTEISKUNNALLINEN KONTEKSTI

2.1 Yksityinen ja julkinen sosiologisesti – katsaus historiaan

Yksityisen ja julkisen kahtiajako on ollut kauan keskeinen dikotomia sosiologisessa ajattelussa. Yksityisen ja julkisen käsitteillä on pitkät ja monimutkaiset historialliset juuret, eikä niille ole tänäkään päivänä yhtä selvää määritelmää. Sosiologisilla jaotteluilla on tapana muuttaa muotoaan ajan mukana – niin on tapahtunut myös yksityisen ja julkisen erottelun kohdalla (Bailey, 2000, 396; Gal, 2002, 85). Squiresin (2018, 131–132) mukaan julkisen ja yksityisen käsitteitä on perinteisesti käytetty paljon niiden klassisessa talouspoliittisessa merkityksessä, jossa julkisella on viitattu valtion tai hallituksen taloudelliseen toimintaan ja yksityisellä kotitalouksien toimintaan (Ilmonen, 2007; Räsänen, 2014). Klassista talouspoliittista yksityisen ja julkisen määritelmää luonnehtiikin eritoten se, että käsitteitä on perinteisesti kuvattu omistussuhteiden kautta.

Yksityisen ja julkisen määrittely talouspoliittisessa viitekehyksessä on pohjistanut kauan niiden laajempaa käsitteellistä ja tilallista ymmärtämistä. Kun talouspoliittinen jako alkoi saada osakseen feminististä kritiikkiä, korosti se entisestään yksityisen käsitteen kotiin ja lähipiiriin sidoksissa olevaa merkitystä (Squires, 2018; Weintraub & Kumar, 1997). Klassinen talouspoliittinen määritelmä yksityisestä ei feministisen kritiikin mukaan huomioi kodin merkitystä tarpeeksi, vaikka kotia ei voidakaan kritiikoiden mukaan täysin rinnastaa yksityisen synonyymiksi. Kriitikoiden mukaan tämä käsitteellinen laiminlyönti linkittyy uusliberalistisiin diskursseihin, joiden kritisoiminen edellyttää kodin ja perheen aseman tunnistamista keskeisenä osana yksityisen käsitettä (Squires, 2018). Kritiikin mukaan yksityinen tulisi ymmärtää enemmän kotiin liittyväksi, arkisten elämänilmentymien kehdoksi, joka tekee näkyväksi monia merkityksellisiä poliittisia ja taloudellisia valtasuhteita (Gal, 2002; Squires, 2018). Taloussosiologiaa ja poliittista sosiologiaa huomioimatta juuri tämä yksityisen määritelmä on saanut sosiologiassa osakseen tutkimuksellista mielenkiintoa. Yksityistä on määritelty sosiaalitieteissä usein lähiympäristön ja -suhteiden, etenkin perheen ja kodin kautta (Bailey, 2000, 395–

396; Jenks, 1998). Julkinen on puolestaan usein määritelty sosiaalitieteissä lähinnä perheen ja kodin ulkopuolelle jääväksi tilaksi, jossa yksilö altistuu kotia enemmän muiden ihmisten katseille. Kaikkiaan yksityisen käsitettä on määritelty sosiaalitieteessä julkista tarkemmin, sillä se on usein herättänyt enemmän tutkimuksellista mielenkiintoa.

Myös yksityisen määrittely lähisuhteiden ja henkilökohtaisen tyysijana sekä julkisen määrittely sen ulkopuolisena on muuttunut teknologian kehityksen myötä. Teknologian kehitys ja nykyaikaiset viestintätekniikat ovat muuttaneet käsitystä yksityisestä ja julkisesta tilasta siten, että yksityisen ja julkisen dikotomiaa eivät enää määrittele professionaalinen julkinen ja henkilökohtainen koti, sillä yksityinen ei enää kiteydy 'julkisesta kotiin vetäytymiseksi' (Bellotti, 1997; Ford, 2011; Salaff, 2002). Teknologian kehitys, internet ja sosiaalinen media tarjoavat erilaisia työnteon, sosiaalisuuden, jakamisen ja yhdessäolon muotoja, jotka eivät enää tue perinteistä tilallista jakoa.

Sosiaalisen median kehitys on ennen kaikkea muuttanut yksisuuntaisen viestintäjärjestelmän monisuuntaiseksi (Castells, 2011; Nguyen-Trung, 2015) ja täten synnyttänyt täysin uusia sosiaalisen vuorovaikutuksen muotoja: sisällöntuottajat voivat kommunikoida sosiaalisen median eri alustoilla sujuvasti seuraajiensa kanssa ja päinvastoin. Ford (2011, 558) luonnehtii sosiaalista mediaa sosiaalisen vuorovaikutuksen paikaksi, jossa yksityisen ja julkisen rajat ovat kaikkein epäselkeimmät: sosiaalisessa mediassa yksityisen ja julkisen rajat hämärtyvät, sillä lähes kuka tahansa voi olla yhteydessä käytännössä keneen tahansa. Samanaikaisesti sosiaalinen media on paikka, jossa yksityisen ja julkisen rajoista neuvotellaan nykyään kaikkein eniten (Ford, 2011; Palen & Dourish, 2003). Yritykset, ihmisryhmät ja yksilöt tekevät jatkuvasti sosiaalisen median alustoja käyttäessään rajanvetoa yksityisen ja julkisen välillä; oli sitten kyse yrityksen verkkosivusta, sisällöntuottajan blogisivusta, vlogaajan YouTube-kanavasta tai yksittäisen ihmisen Facebook-sivusta.

Nguyen-Trung (2015, 74) ja Ridell (2009, 293) lainaavat teoksissaan kanadalaista kulttuurifilosofia, Marshall McLuhania, joka kuvaa teknologian kehityksen edistämiä tilallisia muutoksia vertauskuvallisesti: McLuhan viittaa

maapalloon “maailmanlaajuisena kylänä”, jossa maapallon asukkaista tulee toistensa naapureita maantieteellisistä etäisyyksistä ja aikaeroista huolimatta. Ridellin (mts.) mukaan McLuhanin ajatukset kuvaavat osuvasti myös nykyistä sosiaalisen median valtavirran aikakautta, jossa maailmanlaajuisesta tietoverkosta on tullut osa arkipäivää ja keskeinen jokapäiväisen vuorovaikutuksen alusta. Sosiaalisen median kehitys on täten muuttanut yksityisen ja julkisen käsitteellistä ymmärtämistä, mutta myös laajentanut käsitteitä merkittävästi. Sosiaalisen median alustoilla yksilöt, ihmisryhmät ja yritykset ympäri maailman voivat julkistaa aiemmin yksityisenä pidettyä sisältöä ja täten uusia rajanvetoa yksityisen ja julkisen välillä. Yksityisen ja julkisen dikotomia elää yhä jatkuvassa muutoksessa, ja siihen keskeisesti vaikuttavat uudet sosiaalisen median tarjoamat sosiaalisen vuorovaikutuksen muodot.

3 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

3.1 Minän esittäminen ja kasvotyö

Teoksessa *“The Presentation of Self in Everyday Life”* (1959, suom. Arkielämän roolit) Goffmanin lähestymistapa on dramaturginen: hän kuvaa sosiaalista maailmaa teatterina, jossa minää esitetään. Minän esittäminen on teema, joka säilyy keskeisellä paikalla läpi Goffmanin tuotannon. Myöhemmissä teoksissa (mm. *Stigma*, 1963) Goffman ei enää käytä dramaturgista lähestymistapaa, mutta teoksen keskeinen teema on edelleen minän esittäminen (Helkama ym., 2010, 73). Goffman korostaa minän esittämisen merkitystä arkisessa, jokapäiväisessä elämässä ja huomioi sen, kuinka hienovaraista esityksen harjoittaminen usein on (Goffman, 1959; Rautio & Saastamoinen, 2006). Minän esittäminen on Goffmanin mukaan ensisijaisesti käsitettävä performanssiksi, jossa pyritään täyttämään minään kohdistuneet odotukset.

Viime vuosikymmenten aikana Goffmanin teoretisointi minän esittämisestä on tullut yhä suosituimmaksi lähestymistavaksi tutkia sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa vuorovaikutusta (Hogan, 2010; Ytreberg, 2002). Goffman on ennen kaikkea sosiaalisen vuorovaikutuksen kuvaaja: hänelle vuorovaikutus on sosiaalinen rituaali,

joka yritetään saattaa onnistuneesti päätökseen. Goffmanin mukaan toisen ihmisen kohtaaminen kasvokkain synnyttää yksilölle välittömästi alitajuntaisen huolen minän esityksen onnistumisesta. Esitys etenee toivotusti, kun jokainen tilanteessa läsnäoleva saattaa minän esityksensä onnistuneesti ja odotetusti läpi. Sosiaalinen vuorovaikutus ei kuitenkaan aina ole aukotonta, vaan toisinaan virheitä sattuu: joskus minän esittäminen ei etene toivotulla tavalla. Goffmanin mukaan erityisen kiusallista on, kun minän esitys paljastuu valheelliseksi tai huolella piilotettu stigma paljastuu (Helkama ym., 2010, 74; Goffman, 1963). Vaikka hämmennys voi kummuta yksittäisen roolisuorituksen epäonnistumisesta – minän väärin esittämisestä – toimitaan tilanteen pelastamiseksi usein yhdessä. Goffman (1955) kuvaa tätä tapahtumaa kasvotyöksi, jolla pyritään omien ja toisten kasvojen säilyttämiseen. Yleisin kasvotyön tyyppi on olla huomioimatta liikaa minän esityksen epäonnistumista, eli olla, kuin mitään ei olisi tapahtunutkaan. Näin kasvot säilyvät ja yksilön on mahdollista korjata roolisuoritustaan siten, että se noudattaa vaadittua rituaalista järjestystä (Goffman 1955; Helkama ym., 2010, 74).

3.2 Minän esittäminen näyttämöllä

Teoksessa *“The Presentation of Self in Everyday Life”* Goffman kuvaa sosiaalista läsnäoloa ja vuorovaikutusta näyttämöllä olona. Teoksessa keskeisenä pidetään minästä annetun vaikutelman hallintaa ja roolissa pysymistä: näyttämöllä esiintyessään näyttelijä altistuu yleisön tarkasteleville katseille. Yleisö tarkastelee sitä, antaako näyttelijä halutun vaikutelman. Aina ei kuitenkaan olla näyttämöllä: Goffmanin teoretisoinnin mukaan näyttelijällä on käytössään kaksi näyttämöaluetta, joissa hän voi esiintyä ja valmistella esityksiään. Nämä ovat etunäyttämö (*engl. front stage*) ja takanäyttämö (*engl. backstage*)¹. (Helkama ym., 2010, 72–73)

---

¹ *“The Presentation of Self in Everyday Life”* -teoksen suomentaja käyttää suomennosparia *julkialue* ja *taka-alue*. Käytän tässä tutkimuksessa toista vakiintunutta suomennosparia, *etu- ja takanäyttämö*, sillä ne soveltuvat mielestäni luontevammin kuvaamaan vlogaajien pyrkimyksiä yksityisen ja julkisen väliseen rajanvetoon.

Etunäyttämöä käytetään yksilön performanssien ylläpitoon. Se jakautuu Goffmanin (1956, 13) mukaan kahteen osaan, joista toinen on tapahtumapaikka eli miljöö, jossa performanssi tapahtuu ja saa muotonsa – sisältäen performanssin kannalta oleelliset "näyttämön" lavasteet, koristeet ja huonekalut. Toisena osana etunäyttämöä Goffman (1956, 14) pitää henkilökohtaista näyttämöä (*engl. personal front*), jolla hän viittaa näyttelijän ulkoiseen olemukseen: sukupuoleen, ikään, vaatteisiin, kokoon ja tyyliin, jotka kaikki kokonaisuudessaan edustavat yksilön sosiaalista asemaa. Henkilökohtaiseen näyttämöön lukeutuu myös yksilön käytös ja eleet – kuten ilmeet, ryhti ja puhetapa.

Etunäyttämön lisäksi yksilöllä on käytössään takanäyttämö, jossa hän on piilossa yleisön tarkastelevilta katseilta. Takanäyttämö on Goffmanin (1956, 70) mukaan paikka, jossa näyttelijä voi luopua hetkeksi julkisesta performanssistaan ja rentoutua. Takanäyttämöllä yksilön on mahdollista valmistautua tuleviin julkisiin esityksiin ja rooleihin sekä käyttää yksityisesti sellaisia välineitä, joita hän ei halua yleisön näkevän – Goffman mainitsee esimerkkeinä liköörin juomisen ja puhelimen käytön (Goffman, 1956, 69). Takanäyttämöllä tiimin jäsenet voivat myös auttaa toisiaan hiomaan etunäyttämön performanssia paremmaksi.

Perinteistä etu- ja takanäyttämön jakoa on haastettu uudemmissa tutkimuksissa. Bowman toteaa artikkelissaan (2010), että etu- ja takanäyttämön väliset rajat ovat häivyntyneet, sillä sosiaalisen median sisällönjakamiseen tarkoitettut alustat ovat tehneet takanäyttämökäytöksen jakamisesta etunäyttämöllä entistä vaivattomampaa. Takanäyttämökäytöstä voidaan taltioida visuaalisesti kuvien ja videoiden muodossa, jotka voidaan puolestaan tuoda etunäyttämölle jakamalla ne sosiaalisessa mediassa.

Lee (2009, 167) on tutkinut etu- ja takanäyttämön välistä tilallista muutosta yksityiskohtaisemmin ja havainnut, että puhelinten kameroilla otetut kuvat tekevät näkyväksi etu- ja takanäyttämön välin, jota Lee luonnehtii 'epäpaikaksi'² (*engl. non-*

---

² Leen (2009) termille *nonplace of mobility and travel* ei ole vakiintunutta suomennosta. Ford (2011) kuvailee samaa tilaa *kolmanneksi paikaksi*. Käytän täten vapaata suomennosta Leen termistä: kutsun etu- ja takanäyttämön väliä *epäpaikaksi*.

place of mobility and travel). Epäpaikka tarjoaa yksilölle mahdollisuuden pysähtyä tarkastelemaan arkielämän ilmentymiä täsmällisemmin ja havainnoimaan omaa läsnäoloaan entistä tarkemmin. Epäpaikka tulee näkyväksi sosiaalisen median kautta tapahtuvassa vuorovaikutuksessa ja Leen mukaan erityisesti visuaalista sisältöä jaettaessa.

Epäpaikalle ominaista on se, että siitä puuttuvat sosiaaliset suhteet, mikä voi Leen (2009) mukaan lisätä kuvien ja videoiden verkkoon jakamisen viehätystä. Kuvien ja videoiden jakaminen sosiaalisessa mediassa tekee arkipäiväisistä kokemuksista uudella tavalla uniikkeja ja merkityksellisiä: tavanomaisten hetkien yksityisyydestä luovutaan, sillä niiden koetaan rikastuvan muiden katseiden alla. Yksilö voi esimerkiksi jakaa sosiaaliseen mediaan videon kotimatkastaan tai kuvan rentoutumishetkestään: sisältö on yleisön silmin mielenkiintoista, sillä se ei mukaile selkeästi perinteisenä pidettyä etu- tai takanäyttämökäytöstä. Arkisten hetkien visuaalinen taltioiminen ja jakaminen mahdollistaa sellaisten hetkien julkistamisen ja näkyväksi tekemisen, jotka muuten saattaisivat jäädä yleisön tarkastelevan katseen ulkopuolelle (Lee, 2009, 167).

Epäpaikka ei ole syntynyt tyhjästä: Fordin (2011, 555–558) mukaan digitalisaatio ja viestintäteknologian kehitys ovat luoneet syntymäedellytykset epäpaikan muodostumiselle etu- ja takanäyttämön välille. Viestintäteknologian kehitys ja massamedian laajentuminen ovat muuttaneet ihmisten tilakäsityksiä ja siten helpottaneet takanäyttämökäytöksen tuomista julkiseksi, mutta toisaalta myös vaikeuttaneet yksityisen kontrolloimista. Visuaalisen sisällön jakaminen sosiaalisessa mediassa on vakiintunut keskeiseksi sosiaalisen vuorovaikutuksen harjoittamisen muodoksi (Lee, 2009) ja juuri tämä sosiaalisessa mediassa tapahtuva vuorovaikutus ylläpitää epäpaikkaa: riski henkilökohtaisten ja yksityisten asioiden julkistamisesta ollaan valmiita ottamaan, sillä samanaikaisesti se tekee jaetusta sisällöstä uniikkia ja jännittävää.

Vaikka Goffmanin käsitteitä on haastettu ja niiden suhteen on tulkittu muuttuneen, tarjoavat ne silti mielenkiintoisen lähtökohdan tarkastella sosiaalisen median visuaalista toteutumista. Massamedian laajentumisen ja sosiaalisen median

valtavirtaistumisen aikakautena sillä, miten rajanvetoa tehdään julkisen ja yksityisen välille, on entistä keskeisempi merkitys.

4 METODOLOGIA, AINEISTO JA METODI

4.1 Visuaalinen sosiologia – tutkimuskohteena visuaalinen

Visuaalinen sisältö ja visuaalisuus käsitetään yhä tärkeämmäksi osaksi länsimaista kulttuuria. Teknologian kehitys on edesauttanut muutosta: monet sosiaalisen median sovellukset ovat visuaalispainotteisia, oli sitten kyse käyttäjien henkilökohtaisesta visuaalisesta sisällöstä (kuten puhelinten kameroilla otetuista valokuvista) tai sisällöntuottajien kuvaamasta kaupallisesta sisällöstä. Sosiologisen tutkimuksen valtavirrassa on keskitytty pitkään tutkimaan puhe- ja tekstiaineistoja. Visuaalista tutkimusta on ollut valokuvauksen yleistymisestä lähtien, mutta se on pysynyt marginaalissa (Chaplin, 1994; Harper, 1988; Henny, 1986). Sosiologian marginaalinen visuaalinen tutkimus on keskittynyt muun muassa valokuvien, taideteosten ja myöhemmin myös mainonnan tutkimukseen (Grady, 1996, 10; Chaplin, 1994, 2). Visuaalisen sosiologian kentällä on siis vielä varaa laajentua vastaamaan kulttuurin visualistumisen standardeja. Jatkuvasti kasvavat sosiaalisen median alustat kuten YouTube, Instagram, Tik Tok ja Facebook pursuavat visuaalista sisältöä, jolle altistutaan ja jota kulutetaan yksilöiden taholta valtavia määriä jokapäiväisessä elämässä. Sosiaalista todellisuutta rakennetaan jatkuvasti visuaalisesti – usein visuaalinen sisältö toimii myös tekstin tukena, esimerkiksi sanomalehdissä, nettisivuilla, oppikirjoissa tai uutisissa.

Zuev ja Bratchford (2021, 84) ehdottavat, että sosiologien tulisi lähestyä sosiaalista mediaa kenttänä, jossa ihmiset ja ihmisryhmät performoivat sosiaalisia, seksuaalisia ja poliittisia identiteettejään (De Ridder, 2017; Ringrose, ym., 2013) sekä paikkana, jossa uusia ihmisryhmiä ja liikkeitä syntyy ja kasvaa. Sosiaalinen media on pullollaan visuaalista dataa, potentiaalisia tutkimusaineistoja, joita tutkimalla on mahdollistaa avartaa käsitystämme sosiaalisesta todellisuudesta ja vuorovaikutuksesta. Sosiaalinen

media tarjoaa tilan visuaalisesti ilmaistuille ajatuksille, ideoille, teoille, tunteille, ja kokemuksille.

Zuevin ja Bratchfordin (2021, 85) mukaan sosiaalista mediaa koskeva visuaalinen tutkimus on jäänyt muun tutkimuksen varjoon, sillä tutkimuksissa on harvoin keskitytty puhtaasti sosiaalisen median tarjoamaan visuaaliseen dataan. Yleensä visuaalisen datan lisäksi tutkimuksissa on oltu kiinnostuneita myös muista sosiaalisen median tarjoamista elementeistä, kuten teksti- ja puheisisällöstä (Parmeggiani, 2009). Tässä tutkimuksessa olen kiinnostunut yksinomaan vlogien visuaalisista valinnoista, eritoten siitä, mitä videoilla näytetään, miten näitä asioita kuvataan ja mitä mahdollisesti jätetään näyttämättä. Kuvausvalinnat kertovat siitä, miten vlogaajat käsittelevät yksityisyyttään lähtökohtaisesti julkisella sosiaalisen median alustalla.

4.2 Tutkimusaineisto

Tutkimuksen aineisto koostuu kymmenestä suomalaisesta lifestyle- ja/tai perhevlogikanavan YouTube-videosta. Päädyin lifestyle- ja perhevlogigenreen, sillä kyseisen genren videoilla kuvataan arkea ja jokapäiväistä elämää. Valitsemani videot on julkaistu viidellä eri vlogikanavalla, joista jokaiselta kanavalta on valittu mukaan kaksi videota. Valitsin vlogikanavat seuraavin edellytyksin: 1) kanavalla tuli olla riittävän suuri seuraajamäärä ja 2) suhteellisen aktiivinen videoiden julkaisuväli. Kiinnitin lisäksi huomiota siihen, että valitut videot on julkaistu vuonna 2021, jotta ne sijoittuvat samaan ajalliseen kontekstiin. Vlogikanavat, jotka valitsin tarkasteluun ovat Anniina Jalkanen, IKILOMALLA, Taina Licciardo-Toivola, The Realm of Maria ja Äidin Puheenvuoro. Kanavat täyttävät edellä asettamani kriteerit. Esittelen videot yksityiskohtaisemmin seuraavalla sivulla olevassa taulukossa (taulukko 1).

Olin yhteydessä vlogaajiin sähköpostitse tutkimuksen aikana. Kerroin heille, että heidän kanavansa on valikoitunut mukaan tutkimukseen sekä niistä eettisistä periaatteista, joiden perusteella kanava on valikoitunut mukaan. Vlogaajille on myös kerrottu, että analyysin lisäksi tutkielma sisältää kuvankaappauksia videoista. Kuvien tarkoituksena on tukea valittua metodologista viitekehystä ja tulosten esittämistä. Visuaalinen ilmaisu on tärkeä osa työni havainnollistamista ja siksi tarpeellista.

TAULUKKO 1. Vlogien tiedot (kerätty 12.12.2021).

Vlogikanava ³	Kanavan seuraajamäärä	Videot	Videoiden katselukerrat	Videoiden julkaisupäivä
Anniina Jalkanen	39.7K	A) SE ON KESÄ NYT! MAATILAVLOGI FINNISH HOMESTEAD B) SYKSYINEN MY DAY MAATILAVLOGI FINNISH HOMESTEAD	A) 48,066 B) 32,643	A) 20 Jun 2021 B) 9 Oct 2021
IKILOMALLA	44K	A) MY DAY AITO ARKIPÄIVÄ LASTEN KANSSA B) MY DAY KOMPOSTOINTI OMAKOTITALOSSA	A) 31,521 B) 22,794	A) 29 Mar 2021 B) 11 Oct 2021
Taina Licciardo-Toivola	983K	A) DAY IN MY **KIDS** LIFE / MOM OF 10 @Taina Licciardo-Toivola LARGE FAMILY LIFE B) MOM OF 10 / Licciardo- Toivola Family /DAY IN MY LIFE / Large Family Life	A) 81,217 B) 76,137	A) 12 Aug 2021 B) 5 Aug 2021
The Realm of Maria	71.6K	A) MY DAY: UUTISIA & MEIDÄN PERHEEN MAANANTAI 🤗🤗 B) LAPSIPERHEEN KOTIPÄIVÄ 🏠 PERHEVLOGI	A) 26,465 B) 24,144	A) 26 Feb 2021 B) 28 Mar 2021
Äidin Puheenvuoro	75.2K	A) MY DAY - ENSIMMÄINEN KOULUPÄIVÄ! Kesävlogi 11 #villafernandezz B) KESÄKAHVILA MY DAY - MIHIN IHMEESSÄ RAKENNAMME PORTAAT? / KESÄVLOGI 7	A) 58,136 B) 47,331	A) 11 Aug 2021 B) 13 Jul 2021

³ Eräs tunnettu suomalainen vlogikanava ilmaisi sähköpostitse, ettei toivo vlogikanavansa olevan lainkaan mukana tutkimuksessa. Julkisella alustalla jaetun sisällön analysoimisessa ei sinänsä ole eettistä tai juridista ongelmaa. Päädyin kuitenkin kunnioittamaan vlogaajan toivetta ja rajasin kyseisen vlogikanavan pois analyysistä, sillä vaikka eettisiä ohjenuoria noudatettaisiin, voi vlogaaja kokea julkisella alustalla julkaistun sisällön jostain henkilökohtaisesta syystä arkaluontoiseksi (Kosonen ym., 2018; Lange, 2008). Kuten tutkimukseni havainnollistaa, voivat sosiaalisesta mediasta kerätyt aineistot olla monitulkintaisia tutkimuksen kohteita. Olisi silti tieteen vapauden kannalta tärkeää, että niitä pystyttäisiin tutkimaan.

Vaikka sosiaalisen median käyttö tutkimuksessa on yleistynyt nopeasti ja sosiaalisen median tutkimusetiikkaan liittyvän kirjallisuuden määrä on kasvussa, on yleisesityksiä aiheesta saatavilla toistaiseksi vähän – vakiintuneet käytännöt ovat vielä kehittymättä. Voidaan kuitenkin todeta, että keskeisimmät kysymykset sosiaalisesta mediasta kerättyä tutkimusaineistoa käytettäessä liittyvät henkilötietojen ja materiaalien yksityisyyteen (Kosonen ym., 2018, 117). Henkilötietoihin ja yksityisyyteen liittyvää eettistä pohdintaa pohjustavat sosiaalisen median sovellusten yksityisyyttä säätelevät ominaisuudet: YouTubessa julkaisut vlogit luetaan julkiseksi aineistoksi⁴, sillä YouTube on lähtökohtaisesti avoin ja julkinen sosiaalisen median alusta. Videon tuottajalla on mahdollisuus rajata videonsa näkyvyyttä sovelluksen yksityisasetuksien kautta: ladatessaan videon YouTubeen vlogaaja tekee henkilökohtaisen päätöksen siitä, millaista sisältöä hän jakaa ja mitä yksityisasetuksia hän käyttää.

Yksityisen ja julkisen rajanveto sosiaalisessa mediassa ei kuitenkaan määräydy täysin sovellusten tarjoamien yksityisyysasetusten perusteella: todellisuudessa yksityisen ja julkisuuden raja on tätä häilyvämpi (Kosonen ym., 2018; Lange, 2007). Tutkijan on käytettävä omaa harkintaa tutkimusaiheen ja materiaalin arkaluontoisuuden suhteen. Vaikka voidaan olettaa, että materiaali on jaettu tietoisesti alustalle, jossa se on julkisesti kaikkien saatavilla, voi sisällöntuottaja pitää sitä yksityisenä materiaalin arkaluontoisuuden perusteella (Kosonen ym., 2018, 117; Lange, 2008, 377).

Pyrin takaamaan aineiston eettisyyden aineiston keruuvaiheessa tietyin kriteerein. Valitsin tutkimukseen aktiivisesti videoita tuottavia ja paljon seuraajia omaavia vlogikanavia, sillä korkea seuraajamäärä ja aktiivinen videoiden julkaisuväli kertovat siitä, että vlogaajat ovat harjaantuneita videoiden tuottajia ja todennäköisesti tekevät videoita työkseen. Kokeneilla videoiden tuottajilla on kokemusta ja tietoa siitä, mitä he haluavat jakaa videoillaan lähtökohtaisesti julkiselle sosiaalisen median alustalle. Lisäksi kiinnitin huomiota videoiden katselukertoihin: mikäli videolla on paljon katselukertoja, kertoo se siitä, että video on haluttu pitää julkisessa jaossa, vaikka sitä

---

⁴ Julkisella aineistolla tarkoitetaan kaikkien saataville julkaistua dataa, esimerkiksi sisältöä avoimilla sosiaalisen median alustoilla tai ryhmissä. Selkeästi yksityiseksi aineistoksi luetaan puolestaan muun muassa viestit suljetuissa ryhmissä tai luottamukselliset yksityiskeskustelut. (Kosonen ym., 2018, 117)

katsotaan paljon. Langen (2008, 377) mukaan YouTube-sisällöntuottajien ja katsojien säännöllinen vuorovaikutus on alustan ydinkomponentti: voidaan olettaa, että aktiiviset videoiden tuottajat ovat tietoisia siitä, mitä he tuovat julkiseksi videoillaan, sillä usein he myös jatkavat keskustelua videon sisällöstä videon kommenttikentässä videon katsojien kanssa.

4.3 Sisällönanalyysi ja visuaalinen aineisto

Valitsin tutkimusmenetelmäksi tyypillisesti visuaalisen sosiologian kentällä käytetyn metodin, laadullisen sisällönanalyysin (Grady, 1996, 20). Vaikka tutkijat aluksi käyttivät sisällönanalyysiä lähinnä tekstuaalisen datan analysoimiseen, on sitä myöhemmin laajennettu myös visuaalisen datan analyysiin (Krippendorff, 1985). Sisällönanalyysin on todettu sopivan hyvin visuaalisen aineiston analysoimiseen ja sen uskaliaampi käyttö on myös mahdollistanut uusien tutkimuskohteiden haltuunottamisen (Krippendorff, 1985). Sisällönanalyysi on oivallinen tapa tutkia jopa täysin strukturoimatonta laadullista aineistoa (Eskola & Suoranta, 2014; Tuomi & Sarajärvi, 2018, 117), minkä vuoksi se sopii myös sosiaalisesta mediasta kerätyn datan analysoimiseen. Keskeistä sisällönanalyysissä on Tuomin ja Sarajärven (2018) mukaan eritoten se, että sillä saadaan järjestettyä tutkimusaineisto johtopäätösten tekoa varten. Johtopäätökset puolestaan kiteyttävät laadullisen sisällönanalyysin annin liittäen tutkimustulokset tutkimuksen laajempaan kontekstiin (Eskola & Suoranta, 2014).

Olen kiinnostunut niistä visuaalisista valinnoista, joilla vlogaajat pyrkivät vetämään rajoja julkisen ja yksityisen välille. Päädyin teorialähtöiseen sisällönanalyysiin, sillä se tarjoaa luotettavan tavan tarkastella julkisen ja yksityisen välistä rajanvetoa. Goffmanin käsitteet pohjustivat aineiston pilkkomista: teemoitteluvaiheessa kiinnitin erityistä huomiota etu- ja takanäyttämön käsitteisiin. Katsoessani videoita läpi merkitsin ylös asioita, jotka koin etu- ja takanäyttämö-erottelun kannalta merkityksellisinä: kiinnitin huomiota videoiden visuaalisiin aspekteihin, jotka kuvastavat tyypillistä etu- tai takanäyttämökäytöstä sekä myös niihin asioihin, jotka eivät olleet selvästi tyypillisiä etu- ja takanäyttämölle, mutta jotka toistuivat useasti. Tämä toimi alustavana aineiston pilkkomisena. Kaikkiaan teemoittelussa on kyse samankaltaisesta

laadullisen aineiston pilkkomisesta kuin luokittelussa, mutta siinä korostuu lukumäärän sijaan teeman sisältö (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 106). Koska tarkastelen visuaalista aineistoa, kiinnitän erityistä huomiota siihen, miten asioita kuvataan ja mitä videoilla mahdollisesti jätetään kuvaamatta.

Aineiston pilkkomisen havainnollistamiseksi siirsin videokohtaiset muistiinpanot taulukkoon (ks. taulukko 2), johon merkitsin muuttujiksi kanavien nimet sekä alustavat teemat. Merkitsin ylös, missä videoissa teemat toistuivat. Taulukointi tekee mahdolliseksi vertailla tiettyjen teemojen esiintymistä aineistossa (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 107). Teemoittelun mittarina ei kuitenkaan toimi ainoastaan toistuvuus (Alasuutari, 2012; Braun & Clarke, 2008, 82), minkä vuoksi kiinnitin huomiota myös asioihin, jotka koin etu- ja takanäyttämökäytöksen kannalta merkittävinä, vaikka ne toistuivat vain muutamassa tarkastelemistani videoista. Esimerkiksi vain Anniina Jalkanen-kanavan videolla A. ja Äidin Puheenvuoro-kanavan molemmilla videolla kuvattiin remonttia, mutta koin remontin kuvaamisen tärkeäksi luokaksi, sillä se kiteyttää tutkimuskysymyksen kannalta keskeisen teeman, epätäydellisyyden ja täydellisyyden yhteensovittamisen.

TAULUKKO 2. Teemojen alustava hahmottelu aineistoa pilkkomalla.⁵

	Anniina Jalkanen	IKILOMALLA	Realm of Maria	Taina Licciardo-Toivola	Äidin puheenvuoro
Ruuan tai syömisen kuvaaminen	<i>B</i>	<i>A, B</i>	<i>A, B</i>	<i>A, B</i>	<i>A, B</i>
Lapsiin liittyvä arkinen epäjärjestys näkyvillä	<i>A, B</i>	<i>A, B</i>	<i>A, B</i>	<i>A, B</i>	<i>A, B</i>
Ei yleistä arkista epäjärjestystä	<i>A, B</i>	<i>A, B</i>	<i>A, B</i>	<i>A, B</i>	<i>A, B</i>
Remontin kuvaaminen	<i>A</i>	<i>B</i>			<i>A, B</i>

⁵ Koska jokaiselta vlogikanavalta on valikoitunut mukaan kaksi videota (ks. taulukko 1), olen erotellut videot taulukkoon 2. koodein *A* ja *B* taulukon 1. jaottelun mukaisesti.

Teemoittelu etenee teemojen ryhmittelystä niiden yksityiskohtaisempaan tarkasteluun (ks. taulukko 3). Analyysia pohjustivat sekä Goffmanin dramaturginen teoretisointi että jatkuva peilaaminen tutkimuskysymykseen. Teemoittelu havainnollistaa, miten videoissa vedetään rajoja yksityisen takanäyttämön, julkisen etunäyttämön ja niiden väliin sijoittuvan epäpaikan välille. Ryhmittelyn yksityiskohtaisempi tarkastelu tekee näkyväksi niitä visuaalisia valintoja, joilla rajanvetoon pyritään. Alaluokat puolestaan kiteyttävät rajanvedon merkityksen: esimerkiksi pyrkimyksen vahvistaa täydellisen perheenjäsenen ja kumppanin roolia.

Taulukko 3. havainnollistaa teemoja yksityiskohtaisemmin. Ensimmäinen sarake nostaa esille sen käsitteellisen yläluokan, johon kyseinen teema pohjautuu. Toinen sarake havainnollistaa esimerkinomaisesti niitä videoiden visuaalisia valintoja, jotka kiinnittivät teorialähtöisessä tarkastelussa huomioni. Sarakkeessa 3. pelkistän nämä visualiset havainnot ilmaisuiksi, joiden kautta alaluokkien sanallistaminen myös mahdollistuu (ks. sarake 4).

TAULUKKO 3. Teemojen täsmällisempi ryhmittely ja yksityiskohtainen tarkastelu.

1. Yläluokka	2. Visuaaliset valinnat	3. Pelkistetty ilmaus	4. Alaluokka
Etunäyttämö	Huoliteltu kuvaustausta, tuoreet kukat lavasteena	Arkisen epäjärjestyksen kuvaamatta jättäminen	Täydellisyyden roolin ylläpitäminen
Epäpaikka	Ruokailuhetkien visuaalinen kuvaaminen lähes maagisessa valossa	Arkiruuan kuvaaminen uniikkina kokemuksena	Täydellisyyden roolin ylläpitäminen
Etunäyttämö	Lasten leikkeihin liittyvän epäjärjestyksen kontrolloitu kuvaaminen	Kontrolloidun epäjärjestyksen kuvaaminen	Hallittu epätäydellisyys videon mielenkiintoisuuden kasvatustajana
Etunäyttämö	Keskeneräisen remontin paljastaminen, valmiin remontin järjestelty esittely	Remontin kuvaaminen vaiheessa (epäjärjestyksessä) ja valmiina (järjestyksessä)	Epätäydellisyyden ja täydellisyyden yhteensovittaminen (tasapaino roolin suorittamisen ja videon mielenkiintoistamisen välillä)

Etu- ja takanäyttämö-käsitteiden lisäksi kiinnitin huomiota epäpaikkaan, jota on painotettu uudemmissa Goffmanin käsitteitä soveltavissa ja sosiaalista mediaa koskevissa tutkimuksissa (mm. Lee, 2009; Ford, 2011). Epäpaikka paljastaa sellaisia teemojen alaluokkia, jotka eivät palaudu selvästi etu- tai takanäyttämölle. Kotiruuun uniikkiuden visualisoiminen on epäpaikalle tyypillistä käytöstä, jossa arkipäiväisestä kokemuksesta tehdään uudella tavalla merkityksellinen jakamalla se sosiaalisessa mediassa. Arkiruuun uniikkiuden visuaalinen korostaminen linkittyy puolestaan täydellisen perheenjäsen ja kumppanin roolin todentamiseen.

Analyysin tuloksena muodostui kaikkiaan kolme keskeistä teemoittelun alaluokkaa, jotka ovat: täydellisyyden roolin ylläpitäminen, hallittu epätäydellisyys ja täydellisyyden ja epätäydellisyyden yhteensovittaminen etunäyttämöllä. Seuraavassa luvussa tarkastelen näitä teemoja kuvankaappausten kautta.

5 TULOKSET

5.1 Etunäyttämön roolina täydellinen perheenjäsen ja kumppani

Teema, joka toistuu kaikissa tarkastelemissani videoissa, on arkisen epäjärjestyksen puute. Vaikka videoilla tuodaan julkiseksi arkea ja jokapäiväistä elämää, kontrolloivat vlogaajat kuitenkin selvästi sitä, mitä he tuovat julkiseksi etunäyttämölle. Perinteisesti takanäyttämöä on pidetty paikkana, jossa yksilö voi luopua roolistaan ja valmistautua tulevia rooleja varten (Goffman, 1956). Takanäyttämökäytökseksi luetaan pyykin ja astioiden pesu, ruuanlaitto sekä usein myös syöminen ja juominen. Millään tarkastelemistani videoista ei kuvattu pesemättömiä vaatteita tai ruuanlaiton jälkeisiä, pesemättömiä astioita: näiden takanäyttämölle tyypillisenä pidettyjen asioiden ei haluttu paljastuvan etunäyttämöllä.

Pesemättömien vaatteiden ja astioiden poissulkeminen videoilta kertoo siitä, että videoiden tuottajat pyrkivät rajaamaan sitä arkista epäjärjestyksestä, mitä he kuvaavat videoillaan. Molemmilla IKILOMALLA-kanavan videolla kuvataan ruuanlaittoa, mutta kuvakulmavalinta mahdollistaa sen, että ruuanlaiton seurauksena likaantuneet

ruuanlaittovälineet rajautuvat yleisön katseen ulkopuolelle. Ruuanlaittoa kuvataan samalla tavalla myös molemmilla The Realm of Maria-kanavan ja Anniina Jalkanen-kanavan videoilla. IKILOMALLA-kanavan videoilla ruuanlaittovälineiden tiskaamista kuvataan nopeasti myöhemmin, mutta tiskaamista lukuun ottamatta pesemättömiä astioita ei näytetä videoilla lainkaan. Tiskaamattomia astioita ei näytetä millään tarkastelemistani videoista.

Epäjärjestyksen puute kiteytyy The Realm of Maria-kanavan videossa A. kuvausympäristöä koskevin valintoina: vlogin monologikohdissa kuvausympäristö on viimeistelty ja tyylikäs. Kuva 1. havainnollistaa pyrkimystä epäjärjestyksen minimoimiseen: peilin pinnassa ei ole sormenjälkiä tai pölyä ja ruokapöydällä ei ole likaisia astioita tai leivänmuruja. Hyllyn kirjat ovat moitteettomassa järjestyksessä ja hyllyn reunaan somistaa harkitusti aseteltu valoköynnös. Pöytälamppu valaisee kuvausympäristöä hillitysti, mutta tunnelmallisesti.

KUVA 1. Vlogaaja viimeistelee videon kuvausympäristöä (Realm of Maria, 2021a).

Kuvassa 1. vlogaaja viimeistelee kuvausympäristön asettamalla pöydälle tuoreen kukkakimpun lasimaljakossa. Näyttäisi siltä, että vaikka videoiden tuottajat antavat katsojille usein automaattisen pääsyn olo- tai makuuhuoneeseensa, pyrkivät videoiden tekijät kuitenkin selvästi kontrolloimaan sitä osaa takanäyttämöstä, jota he tuovat julkiseksi videoillaan. ASMR-videoiden tuottajia tutkineet Abdallah ja

Engström (2019, 37) havaitsivat samansuuntaisia tuloksia. He huomasivat, että videoiden tuottajat kuvaavat videonsa yleensä kotonaan, paljastaen katsojalle tyypillisesti takanäyttämönä pidettyä aluetta, olo- tai makuuhuonettaan. Videolla yksityinen tila tuodaan julkiseksi, mutta ei täysin takanäyttämölle ominaisella autenttisella tavalla: videon kuvausympäristö on yleensä melko muunneltu (mts.). Videoiden tausta on usein siisti, eikä siinä näy arkisen elämän sotkuja tai henkilökohtaisia, arkisia tavaroita. Keskeistä kontrollin kannalta on ennen kaikkea epäjärjestyksen minimoiminen.

Vaikka Goffman määrittelee syömisen ja juomisen takanäyttämökäytökseksi, kuvataan niitä kuitenkin merkittävästi videoilla. Täten syöminen ja juominen eivät palaudu selvästi etu- eikä takanäyttämölle. Sen sijaan ruuasta nauttiminen näyttäisi sijoittuvan etu- ja takanäyttämön välille – epäpaikkaan. Kuten Lee (2009, 167) toteaa, epäpaikalle ominaista on, että se mahdollistaa arkisten kokemusten näkyväksi tekemisen ja takanäyttämöltä esiin tuomisen. Viestintätekniiikan kehityksen seurauksena tavanomaisten ja arkisten hetkien jakaminen on yhä helpompaa – lisäksi arkisten hetkien visualisoiminen tekee niistä uudella tavalla uniikkeja ja mielenkiintoisia (Lee, 2009). Syömistä ei kuvata videolla välttämättömänä, arkisena toimena, vaan ruuasta nauttiminen visualisoidaan kokemukseksi, joka on arkisesta pohjavireestään huolimatta mielenkiintoinen ja arvokas kokemus. Se ei ylitä takanäyttämön autenttisuuden paljastamisen epämieluisia rajoja: ruuanlaiton vaatavuuden sijaan visuaaliset valinnat painottavat ruuan herkullisuutta ja siitä yhdessä nauttimisen mieluisuutta. Epäpaikka tarjoaa vlogaajille mahdollisuuden tuoda takanäyttämökäytöstä esille kuitenkin jul- kistamatta sitä täysin etunäyttämöllä.

Kotona valmistettua ruokaa kuvataan videoilla arjen luksuksena: ruuasta ei haluta nauttia vaan sen maukkauden vuoksi, vaan myös sen esteettisyys on keskeinen osa miellyttävää ruokailukokemusta. Anniina Jalkanen- ja IKILOMALLA-kanavilla kuvataan ruuanlaittoa ja sen jälkeen ruuasta nauttimista perheen kesken. Keskeistä ruuanlaiton kuvaamisen lisäksi on se, miten ruoka-annokset esitetään videoilla. Kuva 2. konkretisoi ruoka-annosten esittämistä videoilla: ruoka on aseteltu lautaselle harkiten – ruoka-ainekset eivät kosketa toisiaan, vaan ne jakavat lautasen siisteihin osiin.

KUVA 2. Esimerkki ruoka-annoksen kuvaamisesta videoilla (Realm of Maria, 2021b).

Kuvassa 2. valkoinen lautanen ja vaalea kuvausympäristö – jopa kuvakulman nurkkaa koristavat valkoiset kukat – korostavat ruuan ainutlaatuisuutta ja puhtautta. Arkisen ruokailun uniikkiuden korostamista vahvistaa sen tuoreuden ja maukkauden visualisointi yleisölle. Katsoja voi ihailia annoksen kauneutta ja herkullisuutta ruudun lävitse sekä tuntee sitä katsoessaan hallittua autenttisuutta.

Rajanteko autenttisen takanäyttämön ja kontrolloidun etunäyttämön välillä tekee näkyväksi roolin [täydellinen perheenjäsen/kumppani], jota etunäyttämöllä pyritään ylläpitämään. Arkisen epäjärjestyksen poissulkeminen ja arkiruuan taianomaisuuden korostaminen konkretisoivat arkielämään kohdistuvien rooliodotusten noudattamista etunäyttämöllä. Kotitöiden vaativuuden poissulkeminen ja järjestetyn kodin sekä maukkaan kotiruuan kuvaaminen lähes maagisessa valossa vahvistaa halutun roolin uskottavuutta. Goffmanin (1959) mukaan etunäyttämöllä yksilön toimintaa ohjaava voima on yleisön hyväksyntä, sen sijaan takanäyttämöllä hän toimii vain itsensä ja läheistensä vuoksi. Pohjimmiltaan Goffmanin ajatus on sovellettavissa videoiden tuottajien tarkoituksperiin: vlogaajat ovat riippuvaisia videoiden kysynnästä ja katsontakerroista. Vlogaajat täten hyötyvät siitä, mitä uskottavampi heidän roolisuo-rituksensa etunäyttämöllä eli julkisessa jaossa olevalla videoilla on.

Östmanin (2015, 159) mukaan “sosiaalisen median sisällöntuottajat haluavat suojata kasvojaan sekä “rakentaa ja vahvistaa käsitystä itsestään hyvinä mediaosajina siinä kuin fiksuina ihmisinäkin”. Tässä tapauksessa vlogaajat haluavat vahvistaa hyvän perheenjäsenen ja kumppanin roolia. Samalla he pyrkivät säilyttämään kasvonsa muiden mediakäyttäjien ja heitä kritisoivan yleisön eli videon katsojien edessä. Sisällöntuottajat pyrkivät siis huolehtimaan yleisön vaatimuksista ja samanaikaisesti ylläpitämään rooliaan onnistuneesti (mt.).

5.2 Etunäyttämön hallittu epätäydellisyys

Toinen teema, joka toistuu kaikissa videoissa, on etunäyttämölle esiintuotu, mutta kontrolloitu epäjärjestys. Vaikka arkisen epäjärjestyksen autenttista esiintuomista videoilla vältettiin, kuvattiin kaikissa videoissa perheen lapsiin liittyvää epäjärjestystä. Usein paljastettu epäjärjestys liittyi leikkeihin ja epäjärjestys paljastettiin yleensä samalla, kun lasten leikkejä kuvattiin. Kuva 3. havainnollistaa tapaa, jolla vlogaajat kuvaavat lasten leikkeihin liittyvää epäjärjestystä videoillaan: epäjärjestys tuntuu autenttiselta, sillä katsoja voi kuvitella sen olevan seurausta lasten leikeistä. Osa legoista on korissa ja osa on jäänyt leikin temmellyksessä epäjärjestykseen lattialle.

KUVA 3. Hallittu epäjärjestys lattialla, seurauksena leikkihetkestä (Realm of Maria, 2021b).

Kuvassa 3. legoihin, tyynyhahmoon, leikkikoriin ja paloautoon liittyvä epäjärjestys rikkoontuu, kun katsoja siirtää katseensa työpöydälle. Paperit ovat siistissä pinnossa ja todentavat etunäyttämölle tyypillistä järjestyneisyyttä. Taina Licciardo Toivola-kanavan videolla A. puolestaan kuvataan, kuinka leikin osana olleet, leikellyt paperipussit ovat epäjärjestyksessä olohuoneen lattialla. Paperipussien lisäksi lattialla istuvat lapsi ja nukke. Paperipusseja lukuun ottamatta kuvausympäristö on suorastaan hohtavan puhdas: täydellisen siistin ja virheettömän kuvaustaustan illuusion katkaisevat leikellyt paperipussit, jotka ovat selvästi osa lapsen ja nukan leikkiä. Leikkeihin liittyvä epäjärjestys luo vaikutelman autenttisesta, arkisesta epäjärjestyksestä, mutta se esitetään videoilla usein kontekstissa, jossa epäjärjestystä on voitu tarvittaessa kontrolloida ja muu arkinen epäjärjestys on minimoida. Tämä oli tyypillistä kaikilla tarkastelemillani videoilla.

Edellä kuvaamani hallittu etunäyttämön epätäydellisyys pyrkii rikkomaan ylläpidettyä täydellisyyden roolia imitoimalla autenttista takanäyttämökäytöstä. Abdallah & Engström (2019, 32) havaitsivat, että toisinaan videoiden tuottajat pyrkivät takanäyttämökäytöksen imitoinnilla tekemään videon sisällöstä henkilökohtaisemman, intiimimmän ja täten myös mielenkiintoisemman. Pelkkä etunäyttämön odotusten täyttäminen ei välttämättä riitä takaamaan videon mielenkiintoisuutta, sillä katsojat osaavat odottaa vlogaajan täyttävän etunäyttämön odotukset. Hallitulla rooliodotusten rikkomisella vlogaajat takaavat roolin onnistumisen, mutta samanaikaisesti tarjoavat katsojalle jotain uutta, johon koukuttua ja josta kiinnostua. Takanäyttämökäytöksen imitoiminen on odottamaton käänne: katsoja ei osaa odottaa, mitä takanäyttämöllä on. Vaikka leikkeihin liittyvän epäjärjestyksen paljastaminen voi yleisön silmin tuntua autenttiselta, on pohjimmiltaan kyse hallitusta etunäyttämön epätäydellisyydestä.

Tulos kertoo ennen kaikkea siitä, että etu- ja takanäyttämön väliset rajat ovat hämärtyneet, eikä takanäyttämön yksityisyyden jähmeä vartioiminen palvele vlogaajien tai vlogien katsojien tarpeita: riski takanäyttämökäytöksen julkistamisesta ollaan valmiita ottamaan, vaikka se uhkaisi takanäyttämön yksityisyyttä. Lee (2009, 170) pitää todennäköisenä, että koska sisällönjakamisesta verkkoon on tullut tärkeä osa

itseilmaisua ja myös eräänlainen sosiaalisuuden muoto, eivät ihmiset ole valmiita luopumaan siitä yksityisyyteen liittyvien haasteiden edessäkään. Takanäyttämökäytöksen hallittu paljastaminen videolla palvelee sekä vlogaajan että katsojan tarpeita: katsojan näkökulmasta autenttisuuden tunne kasvattaa vlogin mielenkiintoisuutta ja yleisön tyytyväisyys puolestaan kasvattaa videoiden kysyntää ja katselukertoja.

5.3 Täydellisuuden ja epätäydellisuuden yhteensovittaminen etunäyttämöllä

Etunäyttämön hallittua täydellisyyttä ja epätäydellisyyttä pyrittiin tasapainottamaan videoilla visuaalisin keinoin. Kontrolloidun epätäydellisuuden luoma autenttisuuden illuusio pyrittiin säilyttämään ja siten lisäämään videon mielenkiintoisuutta, mutta samalla vältettiin paljastamasta liikaa. Täydellisen kumppanin ja perheenjäsenen roolia pyrittiin ylläpitämään etunäyttämöllä silloinkin, kun jäljiteltiin epätäydellisyyttä.

Epätäydellisuuden ja täydellisuuden yhteensovittaminen konkretisoituu erityisesti siinä, miten videoilla kuvataan remonttiprojekteja. Äidin Puheenvuoro-kanavan videolla A. kuvataan purettua kuistia, jonka uudelleenrakennus on kesken (kuva 4). Videolla paljastuvat keskeneräinen puukehys ja rakennusta suojaava pressu.

KUVA 4. Keskeneräisen kuistin paljastaminen videolla (Äidin Puheenvuoro, 2021a).

Kuvassa 4. katosta roikkuvat johdot ja kuvakulman reunassa vilahtavat paljaat putket korostavat keskeneräisyyttä. Lisäksi kuistin punainen seinä luo kontrastin valmiin ja keskeneräisen välille: valittu kuvakulma korostaa maalaamattomia, puunvärisiä rakenteita ja maalipinnaltaan kuluneita ovenkarmeja. Kuvausvalinnat ovat kuitenkin hallittuja: remonttia kuvataan suoraan edestä ja melko läheltä – epäjärjestys ja keskeneräisyys, joka on haluttu paljastaa, on rajattu kuvakulman sisään. Loppujen lopuksi vain pieni osa remontista osuu yleisön tarkastelevan katseen alle.

Anniina Jalkanen-kanavan videolla A. remontti tuodaan esiin samalla tavalla: vlogaaja esittelee aitan kunnostusta kesähuoneeksi, näyttäen ensin kuvan aitasta ennen remonttia ja sen jälkeen videokuvaa aitasta remontin jälkeen. Yleiskuvan jälkeen aittaa käydään videolla yksityiskohtaisemmin läpi. Aittaa kuvataan käytössä: vlogaaja istuu kesähuoneen kalusteilla (kuva 5) ja esittelee uutta liukuovea avaamalla sen puoliväliin saakka. Kuvakulmien vaihtelu ja tilan yksityiskohtainen esittely luo katsojalle illuusion siitä, että hänkin on samassa autenttisessa, juuri remontoitussa tilassa vlogaajan kanssa, vaikka todellisuudessa vlogaaja sallii yleisön katseen harkitusti rajatun ja järjestellyn tilan sisään.

KUVA 5. Vlogaaja keinuu tuolissa ja esittelee remontoitua huonetta (Anniina Jalkanen, 2021a).

Kuva 4. havainnollistaa valmiin, remontoitun tilan kuvaamista: huoneen yleisilme on järjestelty, eikä vastaremontoidun aitan hohdokkuutta häiritse arkinen epäjärjestys. Video keskittyy kuvaamaan remontin jälkeistä etunäyttämöä, mutta autenttisuuden kaipuun vuoksi videolla huomioidaan myös aitan ulkonäkö ennen remonttia. Kyse on täydellisyyden ja epätäydellisyyden tangosta: niiden halutaan ilmenevän etunäyttämöllä samanaikaisesti, mutta riittävän sopusuhtaisesti, jotta ne ylläpitävät onnistuneesti haluttua roolia. Etunäyttämön esityksen ei haluta olevan täysin siloteltu, mutta se ei myöskään voi olla liian paljastava, koska se uhkasi yleisön odottaman roolisuorituksen onnistumista ja vaarantaisi kasvojen säilymisen.

Edellä kuvaamani 'hillitty minän esittäminen' on Östmanin (2015, 141–151) mukaan tyypillistä elämäjulkaisijoille (mm. bloggaajat, vlogaajat ja muut sosiaalisen median sisällöntuottajat). Täydellisyyden ja epätäydellisyyden tasapainon tavoittelulla pyritään sekä suojaamaan omat kasvot että pitämään vlogikanavan sisältö kannattavana ja mielenkiintoisena. Keskenpäisen remontin paljastaminen tekee sisällöstä samaistuttavaa, mutta valmiin remontoitun huoneen kuvaaminen kasvattaa videon mielenkiintoisuutta: keskeistä on ennen kaikkea se, mitä videolla näytetään ja miten, jotta haluttu vaikutelma vahvistuu. Östman (2015, 152) mukaan rajanvedon avulla sisällöntuottajat voivat ennen kaikkea osoittaa, että fiksuina ihmisinä ja mediankäyttäjinä he eivät "pyri tuputtamaan yksityisyyttään muille liian vahvasti, vaan hallitsevat hyvän käytöksen".

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Lifestyle- ja perhevlogi-genren tutkiminen mahdollistaa jokapäiväisen elämän ja arki-
sen vuorovaikutuksen tarkastelun videoiden kautta. Keskeiseksi kysymykseksi videoita tarkastellessa nousee, kuinka vlogaajat vetävät rajoja yksityisen ja julkisen välille ja miten se ilmenee videoilla. Vaikka lifestyle- ja perhevlogikanavilla tyypillisesti korostetaan autenttisen arjen kuvaamista, on usein kuitenkin kyseessä myös vlogaajien tulonlähde ja minän presentoimisen keino, jonka harjoittaminen harvoin toteutuu täysin autenttisesti ja kontrolloimattomasti. Abdallahin ja Engströmin (2019, 33) mukaan

YouTube-sisällön tuottaminen on usein miellyttämishaluista: katsojille halutaan luoda hyvä vaikutelma ja ylläpitää sitä yleisön odotusten mukaisesti. Goffmanin mukaan tämä on tyypillisempää etunäyttämöllä. Toisinaan tätä ennalta-arvattavuutta halutaan rikkoa imitoimalla takanäyttämökäytöksen autenttisuutta etunäyttämöllä, sillä sen ajatellaan rikastavan sisällön antia. Katsojien odotukset halutaan täyttää, mutta samalla halutaan tarjota jotain odottamatonta, sosiaalisesta rutiinimaisuudesta poikkeavaa, johon koukuttua. Tutkimuksessani tämä konkretisoitui tapana, jolla vlogaajat kuvaavat epäjärjestyttä videollaan: he pyrkivät hallitusti rikkomaan täydellisyyden roolia tehdäkseen etunäyttämön esityksestä yleisölle mielenkiintoisemman. Mielenkiintoistamisen kannustimena voivat toimia taloudelliseen tuottavuuteen liittyvät tavoitteet sekä toiveet seuraaja- ja katsojamäärän kasvusta.

Taloudellisten tavoitteiden lisäksi sisällönjakamisessa on pitkälti kyse myös minän presentoimisesta. Östmanin (2015, 146) tutkimuksessa elämäjulkaisijat kontrolloivat minäpresentaatiotaan erilaisin keinoin, joista suurin osa liittyi sisällön rajaamiseen. Pyrkimyksenä oli usein vahvistaa kuvaa itsestä 'fiksuna ihmisenä ja mediakäyttäjänä' (mts.). Goffmanin kasvotyön käsite syventää mikrotason ymmärrystä fiksuna ihmisenä näyttäytymisen tarpeesta: kasvotyöllä teemme yksilöllistä identiteettikäsitystämme näkyväksi (Östman, 2015, 150). Kasvotyössä on keskeistä esiintyä sellaisena kuin haluaisi muiden tilanteessa olevien näkevän itsensä ja välttää kasvojen menetystä eli roolisuorituksen epäonnistumista (mts.). Vlogien tuottaja voi tukea kasvotyötä tekemillään visuaalisilla valinnoilla: hänen on mahdollista kontrolloida etunäyttämölle tuomaansa esitystä, ennen kuin hän paljastaa sen yleisön tarkasteleville katseille eli julkaisee videon lähtökohtaisesti julkiselle sosiaalisen median alustalle. Vaikka etunäyttämöllä pyrittäisiin autenttisuuden imitoimiseen, on vlogaajan mahdollista hillitä roolisuoritustaan siten, ettei se uhkaa kasvojen säilymistä. Vlogaaja voi tasapainotella epätäydellisyyden ja täydellisyyden välillä ja muovata esiintymistään halutunlaiseksi esimerkiksi erilaisin kuvakulmin tai leikkausvalinnoin. Vlogaajalla on ennen kaikkea valta määrittellä, mitä hän näyttää videolla ja mitä hän jättää näyttämättä.

Taloudellisten tavoitteiden ja minän presentoimisen lisäksi tutkimuksessani korostui sosiaalisen normatiivisuuden aspekti. Havaittiin, että vlogaajat pyrkivät ylläpitämään kuvaa itsestään täydellisinä perheenjäseninä ja kumppaneina. Täydellisyyden rooli ei kumpua tyhjästä: sitä pohjustavat normatiiviset käsitykset legitiimistä, keskituloisen ydinperheen arjesta. Muun muassa kotiruuuan esittäminen arjen luksuksena, asunnon sisustuksen huoliteltu järjestys ja talon parantelu remontoimalla kuvastavat sellaista arkisen, ”keskiluokkaisen palatsin” [kodin] rakentamista, jota yhteiskunnalliset normit perheiltä odottavat. Usein normien noudattamisen koetaan myös olevan mieluisampaa kuin mahdollisten normien rikkomisesta seuraavien sanktioiden kohtaaminen (Rashidi ym., 2020; Wagner, 2018, 3–4). Sanktiot normien tai rituaalien liialliseksi koetusta rikkomisesta voivat ilmetä vlogaajaalle kielteisenä palautteena tai videoiden seuraaja- ja katsojamäärän laskuna. Sosiaalisesta mediasta kerätyn aineiston tarkastelu voi täten tehdä näkyväksi myös niitä yhteiskunnallisia odotuksia, normeja ja arvoja, joita yksilöt kohtaavat arkisessa, jokapäiväisessä elämässään. Yhteiskunnallisten normien ja arvojen tarkastelu puolestaan auttaa avartamaan käsitystä sosiaalisesta todellisuudesta ja sen jokapäiväisistä arkielämän ilmentymistä.

7 LOPUKSI

Tutkimukseni tavoitteena oli selvittää, miten lifestyle- ja perhevlogaajat pyrkivät tekemään rajanvetoa julkisen ja yksityisen välille. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää, miten vlogaajat suojaavat yksityisyyttään vlogikanavallaan. Kiinnitin erityistä huomiota visuaalisiin valintoihin: mitä videoilla kuvataan, miten sitä kuvataan ja mitä jätetään kuvaamatta. Tutkimuksessa havaittiin, että vlogaajat pyrkivät kontrolloimaan videoillaan täydellisyyttä ja epätäydellisyyttä tavalla, joka tukee yhteiskunnallisia ja normatiivisia odotuksia. Täydellisen perheenjäsenen ja kumppanin roolia pyrittiin vahvistaman visuaalisiin valintoihin, muun muassa arkista epäjärjestystä minimoimalla. Takanäyttämökäytöksen imitointia puolestaan hyödynnettiin kasvattamaan videon mielenkiintoisuutta ja ennalta-arvaamattomuutta, mutta samanaikaisesti vlogaajat suosivat sellaisia visuaalisia valintoja, jotka eivät paljastaneet takanäyttämökäytöstä

heille epämieluisalla tavalla. Yksityisen ja julkisen rajanvetoon linkittyvät täten tiukasti minän presentoimisen teemat sekä kasvotyö: sisällön normatiivisuudella pyritään omien ja perheenjäsenten kasvojen säilyttämiseen ja negatiivisen palautteen minimoimiseen.

Visuaalinen sosiologia tarjoaa mielenkiintoisen metodisen lähtökohdan tarkastella sosiaalista mediaa, keskeistä yksityisen ja julkisen rajanvedon paikkaa. Vaikka visuaalinen sosiologia on toistaiseksi marginaalinen osa sosiologian metodista kenttää, on kiinnostavaa nähdä, vakiintuuko visuaalinen sosiologia tulevaisuudessa keskeisemmäksi osaksi sosiologian traditioita. Sosiaalinen media tarjoaa valtavasti mielenkiintoista tutkimusmateriaalia sosiologian tutkijoille ja merkittävä osa siitä on visuaalista. Arkielämän ja arkiroolien tutkijana tunnettu sosiologian klassikko, Goffman, tarjoaa puolestaan mielenkiintoisen teoreettisen lähtökohdan tarkastella jokapäiväisen elämän ilmentymiä sosiaalisessa mediassa. Tässä tutkimuksessa roolien tarkastelu auttaa ymmärtämään niitä yksityisyyden suojaamisen keinoja, joita vlogaajat käyttävät videolla suojellakseen omia ja perheenjäsentensä kasvoja.

Aiheen tutkiminen on tärkeää, sillä viestintätekniiikan kehitys ja sosiaalisen median valtavirtaistuminen on synnyttänyt uudenlaisia tarpeita ja edellytyksiä, jotka kulminoituvat yksityisen ja julkisen dikotomian muutoksina. On myös esitetty, että sosiaalinen media on mahdollistanut yksityisen ja julkisen rajanvedon uudenlaisia tapoja: se, miten yksityisen ja julkisen välistä rajanvetoa tehdään, riippuu paljon henkilöstä itsestään (Lange, 2007). Yhdenmukaisia ja selvärajaisia ohjenuoria yksityisen ja julkisen rajanvedon tekemiseen sosiaalisessa mediassa ei ole. Sosiaalinen media on paikka, jossa yksityisen ja julkisen rajanvedosta neuvotellaan yhä uudelleen: rajanvetoa tekevät niin yksittäiset sisällöntuottajat kuin ihmisryhmät, yhdistykset ja yritykset. Täten aiheen tutkiminen antaa osviittaa siitä, millaista sisältöä koetaan milloinkin sosiaalisesti hyväksyttäväksi jakaa ja millaisin keinoin sisällöntuottajat harjoittavat ja siten myös vahvistavat tätä normatiivista jakoa.

Sisällöntuottaminen ja vlogaaminen on mielenkiintoinen tutkimuskohde, sillä se auttaa ymmärtämään modernin elämän muuttuneita työolosuhteita ja teknologian kehityksen synnyttämiä uudenlaisia uramahdollisuuksia, joiden kautta yhä useampi

tienaa elantonsa. Koska tässä tutkimuksessa taloudellinen tarkastelu jäi lähinnä kontekstuaaliseksi, olisi jatkotutkimuksen kannalta mielenkiintoista selvittää, miten etunäyttämöllä ylläpidetyt roolit kytkeytyvät sisällöntuottajien taloudellisiin kannustimiin. Kaupalliset yhteistyöt ovat usein suurten vlogikanavien keskeinen tulonlähde ja ne usein vaikuttavat myös siihen, millaiseksi kanavalla jaettu sisältö muodostuu. Taloussosiologisesta näkökulmasta olisikin mielenkiintoista tarkastella, miten kaupallisten yhteistöiden luomat edellytyksen vaikuttavat siihen, miten vlogaajat päätyvät tekemään rajanvetoa julkisen ja yksityisen välillä.

Taloudellisen näkökulman lisäksi olisi mielenkiintoista tarkastella sosiaalisen pääoman yhteyttä sisällöntuottamiseen. Vlogaajia koskeva jatkotutkimus sosiaalisen pääoman käsitteen pohjalta auttaisi selventämään niitä muita etuja ja hyötyjä, joita vlogaajat mahdollisesti saavuttavat tuomalla henkilökohtaista elämäänsä julkiseksi sosiaalisessa mediassa. Ennen kaikkea sosiaalisen pääoman käsitteeseen pureutuminen voisi havainnollistaa sitä, millaisessa roolissa sosiaalisten verkostojen hyödyntäminen on sisällöntuottamisessa.

8 KIRJALLISUUS

Abdallah, D. & Engström, M. (2019). *So Far Away, Yet So Close: A study on How Intimacy Is Attempted to Be Produced in Girlfriend Roleplay ASMR Videos on Youtube*. [Bachelor Thesis, Uppsala University]. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-403975>

Alasuutari, P. (2012). *Laadullinen tutkimus 2.0*. Vastapaino.

Anthony, D., Campos-Castillo, C. & Horne, C. (2017). Toward a Sociology of Privacy. *Annual Review of Sociology*, 43(1), 249–269. <https://doi.org/10.1146/annurev-soc-060116-053643>

Aro, J. (2011). Yhteisöllisyys ja sosiaalinen side. Teoksessa S. Kangaspuhta (toim.), *Yksilöllinen yhteisöllisyys: Avaimia yhteisöllisyyden muutoksen ymmärtämiseen* (s. 35–60). Tampereen yliopistopaino Oy.

Bailey, J. (2000). Some Meanings of 'the Private' in Sociological Thought. *Sociology*, 34(3), 381–401. https://www.jstor.org/stable/42856193?seq=1#meta-data_info_tab_contents

Beames, S., Andkjær, S. & Radmann, A. (2021). Alone With Goffman: Impression Management and the TV Series. *Frontiers in Communication*, 6, artikkeli 676555. <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fcomm.2021.676555/full>

Bellotti, V. (1997). Design for Privacy in Multimedia Computing and Communications Environments. Teoksessa P. E. Agre & M. Rotenberg (toim.), *Technology and privacy: The new landscape* (s. 63–98). MIT Press.

Blank, G., Bolsover G. & Dubois, E. (2014). A New Privacy Paradox: Young people and privacy on social network sites. *SSRN Electronic Journal*. Prepared for the Annual Meeting of the American Sociological Association, 17 August 2014, San Francisco, California. <https://ssrn.com/abstract=2479938>

Bowman, T. D., (2010, 02-03). *Backstage or Front Stage with YouTube*. iConference 2010. Urbana-Champaign, IL, USA. <http://hdl.handle.net/2142/14938>

Braun, V. & Clarke, V. (2008). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>

Castells, M. (2011). Network Theory | A Network Theory of Power. *International Journal Of Communication*, 5(15), 773–787. <https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/view/1136/553>

- Chaplin, E. (1994). *Sociology and Visual Representation*. Routledge.
- De Ridder, S. (2017). Social Media and Young People's Sexualities: Values, Norms, and Battlegrounds. *Social Media + Society*, 3(4), 1–11. <https://doi.org/10.1177/2056305117738992>
- Eskola, J. & Suoranta, J. (2014). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Vastapaino.
- Ford, S. M. (2011). Reconceptualizing the Public/Private Distinction in the Age of Information Technology. *Information, Communication & Society*, 14(4), 550–567. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2011.562220>
- Gal, S. (2002). A Semiotics of the Public/Private Distinction. *A Journal of Feminist Cultural Studies*, 13(1), 77–95. <https://muse.jhu.edu/article/9632>
- Goffman, E. (1955). On Face-Work: An Analysis of Ritual Elements in Social Interaction. *Psychiatry: Journal for the Study of Interpersonal Processes*, 18(3), 213–231.
- Goffman, E. (1963). *Stigma: Notes on the management of spoiled identity*. N.J: Prentice-Hall.
- Goffman, E. (1959). *The presentation of self in everyday life*. Bantam Doubleday Dell Publishing Group.
- Grady, J. (1996). The Scope of Visual Sociology. *Visual Sociology*, 11(2), 10–24. <https://doi.org/10.1080/14725869608583762>
- Harper, D. (1988). Visual sociology: Expanding sociological vision. *The American Sociologist*, 19(1), 54–70. <https://doi.org/10.1007/BF02692374>
- Helkama, K., Myllyniemi, R. & Liebkind, K. (2010). *Johdatus sosiaalipsykologiaan*. Edita.
- Henny, L. M. (1986). Trend Report: Theory and Practice of Visual Sociology. *Current Sociology*, 34(3), 1–76.
- Heurlin, A. (24.7.2021). Vain faneille. *Helsingin Sanomat*. <https://dyna-mic.hs.fi/a/2021/vainfaneille/>
- Hogan, B. (2010). The Presentation of Self in the Age of Social Media: Distinguishing Performances and Exhibitions Online. *Bulletin of Science, Technology & Society*, 30(6), 377–386. <https://doi.org/10.1177/0270467610385893>

Ilmonen, K. (2007). *Johan on markkinat: Kulutuksen sosiologista tarkastelua*. Vastapaino.

Jenks, C. (1998). *Core Sociological Dichotomies*. SAGE Publications.

Kangaspuhta, S. (toim.). (2015). Traditionaalista yhteisöstä verkkoyhteisyyteen. Teoksessa S. Kangaspuhta (toim.), *Yksilöllinen yhteisöllisyys: Avaimia yhteisöllisyyden muutoksen ymmärtämiseen* (s. 15–34). Tampereen yliopistopaino Oy.

Kosonen, M., Laaksonen, S-M., Rydenfelt, H. & Terkamo-Moisio, A. (2018). Sosiaalinen media ja tutkijan etiikka. *Media & viestintä*, 41(1), 117–124.

<https://doi.org/10.23983/mv.69924>

Krippendorff K. (1985). *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. SAGE.

Kumar, K. & Makarova, E. (2008). The Portable Home: The Domestication of Public Space. *Sociological Theory*, 26(4), 324–343. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9558.2008.00332.x>

Lange, P. (2007). Publicly Private and Privately Public: Social Networking on YouTube. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 361–380.

<https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2007.00400.x>

Lee, D-H. (2009). Mobile Snapshots and Private/Public Boundaries. *Knowledge, Technology & Policy*, 22(3), 161–171. <https://doi.org/10.1007/s12130-009-9081-0>

Nguyen-Trung, K. (2015). Contemporary social interaction: How communication technologies alter Goffman's dramaturgical model? *Journal of Science Ho Chi Minh city Open University*, 3(15), 72–83. https://www.researchgate.net/publication/281448525_Contemporary_social_interaction_How_communication_technologies_alter_Goffman%27s_dramaturgical_model

Palen, L. & Dourish, P. (2003). *Unpacking "Privacy" for a Networked World*. Conference on Human Factors in Computing Systems - Proceedings. New York, 129–136.

<https://doi.org/10.1145/642611.642635>

Parmeggiani, P. (2009) Going digital: Using new technologies in visual sociology, *Visual Studies*, 24(1), 71–81. <https://doi.org/10.1080/14725860902732991>

Rautio, P. & Saastamoinen, M. (2006). *Minuus ja identiteetti: Sosiaalipsykologinen ja sosiologinen näkökulma*. Tampere University Press.

Rashidi, Y. & Kapadia, A. & Nippert-Eng, C. & Su, N. (2020). "It's easier than causing confrontation": Sanctioning Strategies to Maintain Social Norms and Privacy on

Social Media. *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction*, 4(CSCW1), 1–25. <https://doi.org/10.1145/3392827>

Ridell, S. (2009). Julkista elämää digitaalisen verkkopussin solmukohdassa. Teoksessa S. Ridell, P. Kymäläinen & T. Nyssönen, *Julkisen tilan poetiikkaa ja politiikkaa. Tieteidenvälisiä otteita vallasta kaupunki-, media ja virtuaalitiloissa* (s. 293–322), Tampere University Press.

Ringrose, J., Harvey, L., Gill, R. & Livingstone, S. (2013). Teen girls, sexual double standards and “sexting”: Gendered value in digital image exchange. *Feminist Theory*, 14, 305–323. <https://doi.org/10.1177/1464700113499853>

Räsänen, P. (2014). Talous osana yhteiskuntaa. Teoksessa J. Erola & P. Räsänen, *Johdatus sosiologian perusteisiin* (s. 44–59). Gaudeamus.

Salaff, J. W. (2002). Where Home is the Office: The New form of Flexible Work. Teoksessa B. Wellman & C. Haythornthwaite, *The Internet in Everyday Life* (s. 464–495), Blackwell Publishing.

Saloranta, E. (19.1.2021). Tuure Boelius teki Youtube-videoita välillä jopa itku silmässä, koska ei halunnut tuottaa pettymystä – ”Mietin, että tässä ei ole mitään järkeä”. *Ilta-Sanomat*. <https://www.is.fi/menaiset/ihmiset-ja-suhteet/art-2000007749015.html>

Squires, J. (2018). Public and private. Teoksessa B. Richard & A. Mason, *Political concepts*. Manchester University Press. <https://doi.org/10.7765/9781526137562.00015>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi.

Wagner, A. J. M. (2018). Do not Click “Like” When Somebody has Died: The Role of Norms for Mourning Practices in Social Media. *Social Media + Society*, 4(1), 1–11. <https://doi.org/10.1177/2056305117744392>

Weintraub, J. & Kumar. K. (1997). *Public and Private in Thought and Practice: Perspectives on a Grand Dichotomy*. University of Chicago Press.

Ytreberg, E. (2002). Erving Goffman as a theorist of the mass media. *Critical Studies in Media Communication*, 19(4), 481–497. <https://doi.org/10.1080/07393180216570>

Zuev, D. & Bratchford, G. (2020). *Visual Sociology: Practices and Politics in Contested Spaces*. Springer Nature Switzerland AG.

Östman, S. (2015). "*Millasen päivityksen tästä sais?*": Elämäjulkaisijuuden kulttuurinen omaksuminen. Jyväskylän yliopisto. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/52840>